

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри педіатрії, неонатології та перинатальної медицини Буковинського державного медичного університету Нечитайла Юрія Миколайовича на дисертаційну роботу Гавриленко Анастасії Олександрівни «Оптимізація лікування дітей хворих на гострий бронхіт урахуванням гормонального і імунологічного статусів», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я», за спеціальністю 228 «Педіатрія»

Актуальність обраної теми дисертації. Вивчення гострих захворювань дихальних шляхів у дітей, зокрема гострого бронхіту, має велике значення для педіатрії. Діти мають підвищену схильність до респіраторних захворювань у тому числі через вікові особливості процесу формування їхньої імунної системи. Гострий бронхіт є широко розповсюдженим серед дитячого населення, впливає на їхнє здоров'я, призводячи до високої захворюваності та навантаження на систему охорони здоров'я. Комплексне вивчення цих станів сприяє вчасному виявленню, покращенню методів та схем терапії, що є важливим для зменшення госпіталізацій та уникнення ускладнень. Крім того, отримані нові відомості про гострий бронхіт у дітей відкривають шлях для вдосконалення профілактичних заходів та індивідуального лікування, що сприяє покращенню здоров'я та загального благополуччя дітей.

Актуальність вивчення синдрому еутиреοїдної патології при гострих респіраторних захворюваннях у дітей, зокрема при гострому бронхіті, полягає у розкритті складних зв'язків між функцією щитоподібної залози та станом дихальної системи. Еутиреοїдна патологія, що характеризується зміненим рівнем тиреοїдних гормонів поряд з нормальною функцією

щитовидної залози, є цікавим та недостатньо вивченим аспектом дитячих респіраторних захворювань. Розуміння наслідків дисфункції щитовидної залози при гострому бронхіті може дати уявлення про її вплив на тяжкість, прогресування та одужання. Вивчаючи цю взаємодію, ми можемо виявити потенційні кореляції між гормонами щитовидної залози та імунними реакціями, прокладаючи шлях до більш цілісних підходів до лікування гострих респіраторних захворювань у дітей. Це дослідження обіцяє не лише поглибити наше розуміння складних патофізіологічних механізмів, але й визначити нові терапевтичні мішені для оптимізації клінічних результатів при гострому бронхіті у дітей.

Дослідження імуномодуляторів, зокрема бактеріальних лізатів, у контексті гострих респіраторних захворювань у дітей відкриває багатообіцяючі шляхи для терапевтичного прогресу. Імуномодулятори демонструють потенціал у корекції патологічних імунних реакцій, тим самим зменшуючи запалення і посилюючи захисні механізми організму. Розуміння їхньої ролі при дитячих респіраторних захворюваннях може призвести до розробки цілеспрямованих і безпечніших терапевтичних втручань, зменшуючи залежність від антибіотиків і мінімізуючи ризик розвитку антимікробної резистентності. Це дослідження має значні перспективи для покращення клінічних результатів, зменшення тяжкості захворювання та сприяння більш індивідуалізованому підходу до лікування гострих респіраторних захворювань у дітей.

Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами. Дисертація виконана на кафедрі педіатрії навчально-наукового медичного інституту Сумського державного університету МОН України. Науковим керівником є доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри педіатрії СумДУ Сміян Олександр Іванович. Робота є фрагментом наукових досліджень Сумського державного університету та складовою частиною науково-дослідної теми кафедри педіатрії «Інфекційні та соматичні

захворювання у дітей: особливості перебігу на сучасному етапі та шляхи удосконалення їх лікування» (№ 0120U102150).

Наукова праця відповідає зазначеній спеціальності.

Наукова новизна отриманих результатів. В результаті дослідження, яке охоплювало аналіз клініки, анамнезу захворювання та життя пацієнтів, лабораторне, інструментальне обстеження та статистичний аналіз, були розкриті нові відомості, що поглиблюють знання про клінічні особливості гострого бронхіту у дітей дошкільного віку із ознаками синдрому еутиреоїдної патології та без них. Вперше була виявлена частота синдрому еутиреоїдної патології серед цієї вікової групи при даній патології. Були розглянуті зміни показників гормонального та імунологічного статусу та їх взаємозв'язок. Вперше розроблено та впроваджено в практику математичну модель для передбачення тяжкості перебігу гострого бронхіту у дітей дошкільного віку. Також вперше підтверджена ефективність застосування бактеріального лізату у лікуванні гострого бронхіту у цій групі дітей з синдромом еутиреоїдної патології.

Теоретичне значення результатів дослідження.

Автор дослідження розширив наше розуміння змін у клінічній, гематологічній картинах, імунологічному та гормональному статусах при гострому бронхіті у дітей дошкільного віку, включаючи синдром еутиреоїдної патології. Це стало основою для комбінованого використання стандартної терапії та полівалентного бактеріального лізату. Розроблена та впроваджена автором прогностична математична модель дозволила виділити найбільш інформативні фактори ризику важкого перебігу гострого бронхіту у дітей дошкільного віку.

Практичне значення результатів дослідження.

Отримані дані щодо змін у клінічних, гематологічних, імунологічних та гормональних показниках при гострому бронхіті допомогли підвищити рівень знань фахівців про особливості клінічного перебігу гострого бронхіту

у дітей дошкільного віку, які мають синдром еутиреоїдної патології та які його не мають. Результати дослідження успішно використовуються у практичній роботі та освітньому процесі лікарських та вищих медичних навчальних закладах міста Суми, Тернопіль, Чернівці, Львів і Вінниця.

Рекомендується використання математичної прогностичної моделі для оцінки ризику тяжкого перебігу гострого бронхіту у дітей дошкільного віку, що була представлена у науковому творі, авторські права на який були зареєстровані у Державному підприємстві "Український інститут інтелектуальної власності" (Укрпатент).

Полівалентний бактеріальний лізат показав свою ефективність у лікуванні гострого бронхіту у дітей дошкільного віку і рекомендується як частина комплексної терапії. Його позитивний вплив на клінічні гормональні та імунологічні показники пацієнтів був підтверджений.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. У дисертації всі наукові тези та рекомендації чітко сформульовані й підкріплені отриманими результатами. Для виконання досліджень використовувалися передові клінічні, анамнестичні, лабораторні та інструментальні методи. Поставлені завдання були вирішені та ретельно проаналізовані на сучасному науковому рівні, а достовірність отриманих результатів підтверджена за допомогою актуальних методів статистичного аналізу.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях. За результатами дисертації було опубліковано 14 наукових праць: 6 статей (1 одноосібно) у наукових спеціалізованих виданнях (5 з них включено до бази "SCOPUS", Україна, Польща; 1 є фаховим журналом України)), 7 тез у матеріалах доповідей науково-практичних конференцій та конгресів з міжнародною участю, а також отримано авторське право на науковий твір в Державному підприємстві "Український інститут інтелектуальної власності" (Укрпатент).

Обсяг і структура дисертації. Дисертаційна робота відповідає традиційній структурі, викладена українською мовою на 202 друкованих сторінках. Вона включає вступ, огляд літератури, 2 розділи власних досліджень, аналіз та узагальнення отриманих результатів, висновки, практичні рекомендації, а також список використаних джерел з 201 посиланням, що займають 22 сторінки. Окрім того, робота містить три додатки, розміщені на 11 сторінках, 71 таблицю й 13 рисунків.

У **вступі** автор аргументує актуальність теми дисертаційної роботи, зазначає її новизну та практичне значення. Мета і завдання є чітко сформульованими. Усі складові вступу оформленні згідно існуючих вимог.

У **розділі першому** (огляд літератури) автор аналізує сучасні аспекти перебігу гострого бронхіту у дітей, розглядає його структуру захворюваності, етіологічні, патогенетичні та клінічні особливості. Дисертант звертає увагу на проблеми гормонального та імунологічного статусу під час гострого бронхіту, а також на взаємозв'язок їхніх показників. Додатково автор розглядає перспективи проведення імунокорекції у дітей з гострими респіраторними інфекціями.

У **другому розділі** дисертації представлені напрямок, обсяг, методи досліджень та лікування, описано розподіл обстежених осіб між клінічними групами та їх характеристики. Автор чітко показав дизайн, етапи проведеного дослідження та методи, що застосовувалися. Особливу увагу було приділено опису схем лікування гострого бронхіту. Для науково обґрунтованої статистичної обробки даних використовувався пакет SPSS 26 (IBM SPSS Statistics). Статистична значимість була визначена на рівні 0,05 та нижче. Такий підхід дозволив узагальнити результати та візуально представити їх для подальшого аналізу.

Розділ третій складається з чотирьох підрозділів, що досліджують клініко-імунологічні особливості та гормональний статус дітей з гострим бронхітом у дошкільному віці, а також їх взаємозв'язок. Автор використовує

розроблену ним математичну модель для прогнозування факторів тяжкого перебігу гострого бронхіту у дітей. Подається детальний опис досліджуваних груп, включаючи клінічні дані, лабораторні (клінічний аналіз крові, імуноферментний аналіз для визначення гормонального та імунологічного статусу) та інструментальні (рентгенографія органів грудної клітки, ультразвукове дослідження щитоподібної залози, наднирників) характеристики. У третини пацієнтів основної групи був виявлений синдром еутиреоїдної патології або "синдром низького Т3", що характеризувався субклінічними змінами рівнів гормонів (підвищена концентрація у сироватці крові реверсивного трийодтироніну та кортизолу та знижена трийодтироніну та вільного трийодтироніну). Також було продемонстровано, що пацієнти з гострим бронхітом та синдромом еутиреоїдної патології мали більш обтяжений анамнез життя та захворювання, більш виражені запальні зміни клінічного аналізу крові, імунологічних показників, тяжчий перебіг основного захворювання.

У **четвертому** розділі, що складається з трьох підрозділів, досліджується ефективність використання бактеріального лізату в комплексному лікуванні дітей дошкільного віку з гострим бронхітом. Автор описала динаміку показників клінічної оцінки, гормонального та імунологічного статусу цих дітей в залежності від застосованого лікування. Дослідження показало, що нормалізація змінених показників залежить від обраної лікувальної схеми. Також було встановлено, що включення полівалентного бактеріального лізату до стандартної терапії пацієнтів мало позитивний ефект.

В **аналізі та узагальненні результатів дослідження** (19 сторінок) проведений ретельний аналіз досліджень, що охоплює всі розділи роботи.

Результати дисертаційної роботи відображені у 8 **висновках**. Автор підійшов до висновків з урахуванням мети, завдань і змісту дисертації, які добре обґрунтовані і мають вагоме значення.

Практичні рекомендації написані добре. Автор представив чіткий алгоритм для призначення запропонованої схеми лікування гострого бронхіту у дітей дошкільного віку у простій та зрозумілій формі.

Перелік використаних джерел складено відповідно до сучасних вимог і стандартів, включає переважно актуальні літературні джерела.

Суттєвих зауважень до дисертаційної роботи немає, але після аналізу наукової праці були виявлені деякі недоліки. По-перше, в розділах про аналіз результатів можна розглянути більше альтернативних пояснень для деяких виявлених тенденцій. Також, рекомендується уникати повторів у формулюваннях та забезпечити однорідність термінології та стилю протягом всього тексту.

Після аналізу дисертаційної роботи можна зробити висновок, що поставлені дослідницькі завдання успішно виконані, а мета наукової роботи досягнута. Зазначені у рецензії побажання та зауваження мають рекомендаційний характер і не зменшують теоретичного та науково-практичного значення дослідження, а також не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

У порядку дискусії виникли наступні запитання, на які бажано отримати відповідь дисертанта.

1. Які критерії були визначальні при встановленні наявності синдрому еутиреоїдної патології у дітей, хворих на гострий бронхіт?

2. З огляду на досліджуваний взаємозв'язок між гормональними та імунологічними показниками при гострому бронхіті у дітей, прошу окреслити основні механізми взаємного впливу обстежуваних параметрів.

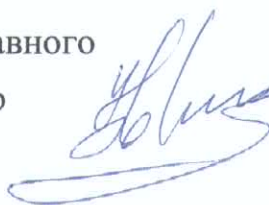
3. Чи вважаєте ви медикаментозне лікування синдрому еутиреоїдної патології доцільним у поєднанні з терапією основного захворювання? Чи використовували ви гормонзамісну терапію у пацієнтів під час проведення дисертаційного дослідження?

ВИСНОВОК

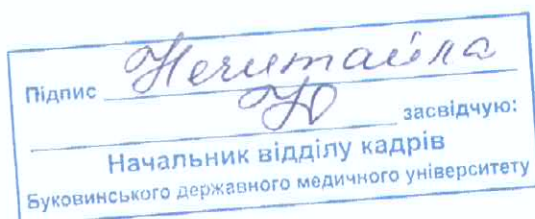
Дисертаційна робота Гавриленко Анастасії Олександрівни на тему «Оптимізація лікування дітей хворих на гострий бронхіт з урахуванням гормонального і імунологічного статусів», виконана в навчально-науковому медичному інституту Сумського державного університету МОН України під керівництвом доктора медичних наук, професора Сміяна Олександра Івановича, є самостійним завершеним дослідженням з беззаперечною науковою новизною та практичною значущістю. Дисертаційна робота повною мірою відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. №44, наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. №40, а дисертант присудження ступеня доктора філософії.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри педіатрії,
неонатології та перинатальної
медицини Буковинського державного
медичного університету, доктор
медичних наук, професор

Юрій НЕЧИТАЙЛО

Нечитайло Леонід